

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงยุติธรรม. "บันทึกความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง(ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2535(แก้ไขปรับปรุงเรื่องการชี้สองสถานและการยื่นบัญชีระบุนพยาน) 24 มิถุนายน 2536.

กาญจนา ตริแสน. "การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญา". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

เข็มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2529.

คณิต ณ นคร. "วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายและทางปฏิบัติไม่ตรงกัน". นิติศาสตร์ 15 (กันยายน 2528) : 16.

คณะกรรมการกฤษฎีกา. สำนักงาน. "รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. ครั้งที่ 1161-14/2534". 3 มิถุนายน 2534.

คณะกรรมการวิสามัญ. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. "รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่.....) พ.ศ.....(แก้ไขการชี้สองสถาน). 5 ตุลาคม 2537.

จิตติ เจริญจำ . บทบาทของทนายความต่อสังคม.ใน คำบรรยายประกอบการฝึกอบรมวิชาว่าความรุ่นที่ 10 , หน้า 9-22. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร , 2537.

จำรูญเนติศาสตร์, หลวง. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. พระนคร :
อนุกรรมการพิมพ์, 2499

“_____” บันทึกคำบรรยายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. (ที่ระลึกในงานพระราชทาน
เพลิงศพหลวงจำรูญเนติศาสตร์) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2518.

ชัยพร สมบุญวงศ์. วิวัฒนาการเชิงประวัติศาสตร์ของสกุลกฎหมายคอมมอนลอว์ ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท วิคตอรี เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2528.

ชวลิต ไสภณวัต. “กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นกฎหมายในระบบกล่าวหาจริงหรือ”.
วารสารศาลพาน 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2524) : 36-47.

ทวี เจริญพิทักษ์. “การบังคับให้เปิดเผยเอกสารและข้อเท็จจริง”. บทบัญญัติ 13 (2484) :
1164-1171.

ธಾನินทร์ ทรัพย์วิเชียร. การขึ้นสองสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2524.

เชียร เจริญวัฒนา. ระบบกฎหมายไทยก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 ในเอกสารการสอนชุดวิชาการระบบ
กฎหมายไทยและต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิคตอรี เพาเวอร์พอยท์
จำกัด, 2528.

นิติการณประสม, พระ. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. พระนคร :
โรงพิมพ์ บริษัท คณะช่าง จำกัด , 2506.

“_____” คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. กรุงเทพมหานคร
แสงทองการพิมพ์, 2515.

นฤมล ศิริวาณิชย์. "การเปิดเผยข้อเท็จจริงของจำเลย : ศึกษาเปรียบเทียบ". วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2535.

ประพนธ์ ศาตะมาน. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร :
แสงทองการพิมพ์, 2515.

ประมุล สุวรรณศรี. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติ
บรรณการ, 2517

พรเพชร วิชิตชลชัย. กฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศอื่นในสกุลกฎหมายคอมมอน
ลอว์ในเอกสารการสอนชุดวิชาการระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท วิคตอรี เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2528.

"_____". คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์รัชดา, 2536.

"_____". ระบบกฎหมายอเมริกัน. วารสารดุลพิน 31 (กันยายน-ตุลาคม 2527)
57-66

พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. วิธีพิจารณาความแพ่ง 35. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2536.

พิพัฒน์ จักรางกูร. คำถาม-คำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. กรุงเทพมหานคร :
กรุงสยามการพิมพ์, 2527.

“ _____ ” คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบททั่วไป และวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยามพริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2533.

เพ็ง เพ็งนิตติ. “คำให้การในคดีแพ่ง”. บทบัญญัติ 43 (ตอน 3, 2530) : 47-85.

ไมตรี วงศ์จรศิลป์. “ข้อจำกัดการค้นหาข้อเท็จจริงของนายจำเลยในคดีอาญา”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ยิ่งศักดิ์ กฤษณจินดา. กฎหมายลักษณะพยาน. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2528.

วิชา มหาคุณ. “ทฤษฎีกฎหมาย”. วารสารกฎหมาย 1 (กันยายน) 2517) : 70-78

วิชัย ดันติกุลานันท์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการชี้สองสถานและการพิจารณาโดยขาด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2531.

“ _____ ” คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการชี้สองสถานตามหลักกฎหมายใหม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉบับที่ 13. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2535.

“ _____ ” . “ข้อสังเกตเกี่ยวกับการชี้สองสถานในคดีแพ่ง”. วารสารดุลพินิจ 34 (กันยายน-ตุลาคม 2530) : 13-28.

วรภักดีพิบูลย์, พระ. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย : พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

วิษณุ เครืองาม. กฎหมายแองโกล-อเมริกัน. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ศักดิ์ สมองชาติ. “การใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง”. บทบัณฑิตย 48 (ตอน 4, 2535) : 101-116.

สุนัย มโนมัยอุดม. ระบบกฎหมายอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท ประยูรวงศ์ จำกัด, 2531.

สุพร, หม่อมหลวง, อิศรเสนา. การชั่งสองสถาน. กรุงเทพมหานคร : หจก. เอกอักษร, 2536.

สุพิศ ปราณีตพลกรัง. ข้อสังเกตทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2535. จังหวัดนนทบุรี : หจก. พิมพ์อักษร, 2536

โสภณ รัตนากร. “ความยุติธรรม”. บทบัณฑิตย 25 (ตอน 2, 2511) : 375-384.

“_____”. “การวางแผนแก้ไขปัญหาค่าความล่าช้าของการดำเนินคดีในศาล”. บทบัณฑิตย 41 (ตอน 1-2, 2527) : 6-18.

สมบูรณ์ บุญภินนท์. “บทบัญญัติใหม่เรื่องการชั่งสองสถาน”. บทบัณฑิตย 48 (ตอน 4, 2535) : 79-91.

สมปอง เสนเนียม. “แนวทางปฏิบัติในการเร่งรัดการพิจารณาคดี”. วารสารดุลพาน 33 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2529) : 42-61.

หยุด แสงอุทัย. “การร่างกฎหมาย”. วารสารดุลพาน 15 (กันยายน - ธันวาคม 2511) : 6-25.

หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ประจำวันอังคารที่ 21 กันยายน 2536.

อุกฤษ มงคลนาวิน. “ความยุติธรรม”. วารสารกฎหมาย 4 (มกราคม-เมษายน 2521) : บทนำ.

อุเทน ศิริสมรรถการ. “การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งเพราะเหตุขาดนัด”. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2531.

ไอศถ โกสิน. คำอธิบายและเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับต่างประเทศในเรื่องกฎหมายลักษณะ
พยานหลักฐาน. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเชชม, 2501.

ภาษาอังกฤษ

Black, Henry Campell. Black’s Law Dictionary. Fifth edition. St. Paul Minn :
West Publishing Co., 1979.

Baum, Lawrence. American Courts Process and Policy : Second Edition. Boston :
Houghton Mifflin Company, 1990.

Carrington, Paul D., and Babcock, Barbara A. Civil Procedure. Second edition. Boston :
Little, Brown and Company, 1977

Carrington, Paul D., and others. Gilbert Law Summaries, Civil Procedure. Fourteenth Edition.
Chicago : HBJ Inc., 1989.

Cavanagh Edward D. “Prertial Discovery in the Law School Curriculum An Analysis and a
Suggested Approach”. Journal of Legal Education 38 (September. 1988) : 401-412.

Cohn, E.J., and others. Manual of German Law (Vol.II). London :
Oceana Publications, Inc, 1971.

Cook, Robert C., and Reed, Scott O. "Discovery of Computerized Litigation Support Systems".
The Trial Lawyer's Guide 33 (1989) : 38-36.

Cover, Robert M., and others The Federal Procedure-System. New York :
The Foundation Press, Inc., 1989.

David Rene, and Brierley E.C. John. Major Legal Systems in the world Today. London :
Stevens & Sons, 1968.

Dombroff, Mark A. "Federal Civil Practice. "The Trial Lawyer's Guide 30 (1986) : 322-353.

Emanuel Steven. Civil Procedure. Eighth edition. New York : Emanuel Law Outline, Inc., 1986.
Wright, Charles Alan. The Law of Federal Courts. Fourth edition. St. Paul Minn :
West Publishing Co., 1983.

Field, Richard H., and others. Materials for a basic course in Civil Procedure. Fourth edition.
New York : The Foundation Press, Inc., 1978.

Fisch, Edith L. Fisch on New York Evidence. Second Edition. New York :
Lond Publications, 1977.

Freedman, Warren. The Tort of Discovery Abuse. New York : Quorum Books, 1989.

Green, Milton D. Basic Civil Procedure. New York : The Foundation Press, Inc., 1972.

Harzard, Geoffrey C. "Discovery Vices and Trans-Substantive-Virtues in The Federal Rules of Civil Procedure". University of Pennsylvania Law Review 137 (June, 1989) : 2237-2247.

James, Fleming., Jr. Civil Procedure. Boston : Little, Brown and Company, 1965.

James, F., Jr. "The Revival of Bills of Particulars Under The Federal Rules." Harvard Law Review 71 (1958) : 1473 - 1485.

Karlen, Delmar, and others. Civil Procedure Case and Materials. St. Paul Minn : West Publishing Co., 1975.

Keehan, Denis J., and Smith Kenneth. English Law. Sixth Edition. London : Pitman Publishing Ltd., 1979

Kennelly, John J. "Effective Discovery Vis-a-Vis Abuse of Discovery Which Is Which?". The Trial Lawyer's Guide 29 (Fall 1985) : 261-297.

Kennelly, John J. "Discovery". The Trial Lawyer's Guide 31 (1987) : 137-224.

Mccoid, John C. Civil Procedure Cases and Materials. St. Paul Minn : West Publishing Co., 1974.

Mclauchlan, William P. American Legal Processes. New York : John Wiley & Sons Inc., 1977.

McLaughlin, Joseph M. "Discovery and Admissibility of Expert-Testimony". The Trial Lawyer's Guide 33 (1990) : 533-549.

Robin, H. Ted. The Courts. California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1976.

Rogers, D.G. Fletcher. Pre-Action Discovery. London : Sweet & Maxwell, 1991.

Rosenberg, Maurice. "Sanctions to Effectuate Pretrial Discovery". Columbia Law Review (1958)
: 480-497.

Speck, William H. "The Use of Discovery in United States District Courts". Yale Law Journal
60 (1951) : 1132-1155.

Tolman, Leland L. "Discovery Under The Federal Rules : Production of Documents and The
Work Product of The Lawyer". Columbia Law Review 58 (1958) (498-515).

Walker, R.J. The English Legal System. Fourth. Edition. London : Butter Worths, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ระเบียบศาลแพ่ง ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ พ.ศ.2537

โดยที่การไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความในศาลถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่จะอำนวยความยุติธรรมกับประชาชนและช่วยบรรเทาปริมาณคดีในศาลให้ลดน้อยลงไปเพื่อให้การไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความในศาลแพ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยเรียบร้อย จึงให้วางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบศาลแพ่งว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ พ.ศ.2537"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2537 เป็นต้นไป

หมวดที่ 1 นิยาม

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

“ผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า ข้าราชการตุลาการในศาลแพ่งซึ่งศาลแพ่ง มีคำสั่งให้เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการและลูกจ้างซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานในเรื่องการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ

หมวด 2

ผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ 4. ให้อธิบดีมีคำสั่งตั้งข้าราชการตุลาการในศาลแพ่งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ข้อ 5. อธิบดีหรือรองอธิบดี เป็นผู้มอบหมายให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีในเรื่องในตามหลักเกณฑ์ในระเบียบนี้หรือตามที่เห็นสมควร

หมวด 3

การคัดเลือกคดี

ข้อ 6. ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคัดเลือกสำนวนคดีที่จะส่งไปไกล่เกลี่ยหลังจากชี้สองสถานเสร็จในกรณีไม่มีการชี้สองสถานให้คัดเลือกและส่งสำนวนให้รองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้นก่อนวันนัดพร้อมหรือสืบพยานไม่น้อยกว่า 2 วัน

ในกรณีที่สืบพยานไปบ้างแล้ว ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นว่าควรส่งสำนวนคดีนั้นไปไกล่เกลี่ยก็ให้ส่งสำนวนแก่รองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้นก่อนวันนัดครั้งต่อไป ไม่น้อยกว่า 2 วัน

ข้อ 7. สำนวนคดีใดที่จะส่งไปไกล่เกลี่ย ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจดรายงานกระบวนพิจารณาไว้ แล้วส่งสำนวนให้รองอธิบดีที่ควบคุมดูแลคณะนั้นๆ

ข้อ 8. อธิปไตยหรือรองอธิปไตยที่ควบคุมดูแลคนะนั้น ๆ อาจพิจารณาเห็นสมควรให้ส่งสำนวนคดีเรื่องใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไปไกล่เกลี่ยก็ได้

ข้อ 9. สำนวนคดีใดที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือรองอธิปไตยได้คัดเลือกแล้วตามข้อ 6 หรือข้อ 8 ตามลำดับ หากรองอธิปไตยที่ควบคุมดูแลหรืออธิปไตยแล้วแต่กรณีเห็นว่าสำนวนคดีเรื่องนั้นไม่สมควรไกล่เกลี่ย รองอธิปไตยหรืออธิปไตยอาจสั่งให้ส่งสำนวนคืนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปก็ได้ สำนวนคดีใดที่อธิปไตยหรือรองอธิปไตยมอบหมายให้ผู้ไกล่เกลี่ยคนใดแล้ว ให้ตั้งสำนวนประนีประนอมยอมความแล้วผูกติดกับสำนวนหลัก

ข้อ 10. ประเภทคดีอันน่าที่จะส่งไปไกล่เกลี่ยได้แก่ คดีละเมิด คดีผิดสัญญา คดีกู้ยืม คดีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นโจทก์ หรือคดีที่คู่ความมีความสัมพันธ์กันในทางใด ๆ มาก่อน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้พิจารณาว่าหากส่งไปให้ไกล่เกลี่ยแล้วน่าจะมีทางตกลงกันได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควรจะไกล่เกลี่ยคดีดังกล่าวด้วยตนเอง

ข้อ 11. การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นอกจากการไกล่เกลี่ยให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

หมวด 4

การดำเนินการไกล่เกลี่ย

ข้อ 12. เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยได้รับสำนวนคดีแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ย เพื่อยังให้เกิดความประนีประนอมยอมความในศาลโดยไม่ชักช้า ตามที่เห็นสมควรและเป็นธรรมแก่คู่ความ

ข้อ 13. ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการนัดหมายให้คู่ความมาศาลพร้อมกัน หรืออาจนัดหมายให้ไปพร้อมกันในสถานที่ใด ๆ เพื่อที่จะได้ให้มีการพร้อมกันของคู่กรณีทุกฝ่ายก็ได้

ข้อ 14. ให้ผู้ไกล่เกลี่ยหรือเจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่ความทราบว่าข้อเท็จจริงและการดำเนินการในชั้นไกล่เกลี่ยคู่ความไม่อาจนำไปใช้เป็นพยานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลได้ แล้วให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่เป็นเรื่องที่คู่ความสมัครใจรับกันเองในประเด็นข้อพิพาทและไม่ขัดต่อกฎหมาย

ข้อ 15. เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยแล้ว หากคู่ความตกลงประนีประนอมยอมความกัน ให้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้วจดยางานชั้นไกล่เกลี่ย ส่งสำนวนคดีไปให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนพิพากษาดำเนินการต่อไป

หากคู่ความไม่ตกลงประนีประนอมยอมความ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยจดยางานชั้นไกล่เกลี่ยแล้วส่งสำนวนคืนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนดำเนินการพิจารณาต่อไป ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนกำหนดวันนัดพิจารณาและให้คู่ความลงลายมือชื่อทราบนัดไว้ในรายงานชั้นไกล่เกลี่ย

ในกรณีตามวรรคสอง หากคู่ความยอมรับกันในประเด็นข้อพิพาทใด ให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกไว้ในรายงานชั้นไกล่เกลี่ยดังกล่าวด้วย

ข้อ 16. ในกรณีตามข้อ 15 วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่แยกสำนวนประนีประนอมยอมความแล้วเก็บไว้เป็นความลับ เว้นแต่รายงานชั้นไกล่เกลี่ยฉบับที่ส่งสำนวนคืนให้ติดไว้ในสำนวนหลัก แต่ให้สำเนาไว้ในสำนวนประนีประนอมยอมความด้วย

ภาคผนวก ข.

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ .....)

พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ .....) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ เมื่อคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงที่จะอ้างเอกสารฉบับใด หรือคำ บิด ความของพยานคนใด หรือมีความจำนงที่จะให้ศาลตรวจบุคคล วัตถุ สถานที่ หรืออ้างอิงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้ง เพื่อเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นต่อศาลก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันซึ่งบัญญัติระบุพยาน โดยแสดงเอกสารหรือสภาพของเอกสารที่จะอ้าง และรายชื่อ ที่อยู่ ของบุคคล วัตถุ หรือสถานที่ซึ่งคู่ความฝ่ายนั้นระบุอ้างเป็นพยาน หรือขอให้ศาลไปตรวจ หรือขอให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญ แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งสำเนาบัญญัติระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นมารับไปจากเจ้าพนักงานศาล

ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงจะยื่นบัญญัติระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นคำแถลงขอระบุพยานเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมกับบัญญัติระบุพยานเพิ่มเติมและสำเนาบัญญัติระบุพยานเพิ่มเติมดังกล่าวได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันสืบพยาน

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญญัติระบุพยานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้าคู่ความฝ่ายใดซึ่งได้ยื่นบัญญัติระบุพยานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่า ตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ เพื่อประโยชน์ของตน หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญญัติระบุพยานแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญญัติระบุพยานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐาน เช่นว่านั้นต่อศาลพร้อมกับบัญญัติระบุพยานและสำเนาบัญญัติระบุพยานดังกล่าวไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนพิพากษาคดี และถ้าศาลเห็นว่า เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานเช่นว่านั้น ก็ให้ศาลอนุญาตตามคำร้อง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสารเป็นพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตนตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง ยื่นต่อศาลและส่งให้คู่ความฝ่ายอื่นซึ่งสำเนาเอกสารนั้นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดยื่นคำแถลงหรือคำร้องขออนุญาตอ้างอิงเอกสารเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา ๘๘ วรรคสองหรือวรรคสาม ให้ยื่นต่อศาลและส่งให้คู่ความฝ่ายอื่นซึ่งสำเนาเอกสารนั้นพร้อมกับการยื่นคำแถลงหรือคำร้องดังกล่าว เว้นแต่ศาลจะอนุญาตให้ยื่นสำเนาเอกสารภายหลังเมื่อมีเหตุอันสมควร

คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงพยานหลักฐานไม่ต้องยื่นสำเนาเอกสารต่อศาลในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารเป็นชุดซึ่งคู่ความฝ่ายอื่นทราบดีอยู่แล้ว หรือสามารถตรวจตราให้ทราบได้โดยง่ายถึงความมีอยู่และความแท้จริงแห่งเอกสารนั้น เช่น จดหมายโต้ตอบระหว่างคู่ความในคดี หรือสมุดบัญชีการค้า และสมุดบัญชีของธนาคาร หรือเอกสารในสำนวนคดีเรื่องอื่น

(๒) เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับที่อยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายอื่นหรือของบุคคลภายนอก

(๓) ถ้าการคัดสำเนาเอกสารจะทำให้กระบวนการพิจารณาล่าช้าเป็นที่เสื่อมเสียแก่คู่ความซึ่งอ้างอิงเอกสารนั้น หรือมีเหตุผลแสดงว่าไม่อาจคัดสำเนาเอกสารให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่ให้ยื่นสำเนาเอกสารนั้น

กรณีตาม (๑) หรือ (๓) ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสารยื่นคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ขออนุญาตงดการยื่นสำเนาเอกสารนั้นและขอยื่นต้นฉบับเอกสารแทน เพื่อให้ศาลหรือคู่ความฝ่ายอื่นตรวจสอบดูตามเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

กรณีตาม (๒) ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสารขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกเอกสารนั้นมาจากผู้ครอบครองตามมาตรา ๑๒๓ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

หรือวรรคสองแล้วแต่กรณี และให้คู่ความฝ่ายนั้นมีหน้าที่ติดตามเพื่อให้ได้เอกสารดังกล่าวมาภายในเวลาที่ศาลกำหนด

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งประสงค์จะอ้างอิงข้อเท็จจริงใดและขอให้คู่ความฝ่ายอื่นตอบว่าจะรับรองข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ อาจส่งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งรายการข้อเท็จจริงนั้นไปให้คู่ความฝ่ายอื่นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๒ เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารฉบับใดเป็นพยานหลักฐานและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งคัดค้านเอกสารนั้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ ถ้าต้นฉบับเอกสารอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสาร ให้คู่ความฝ่ายนั้นนำต้นฉบับเอกสารมาแสดงต่อศาลในวันสืบพยาน”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๕ คู่ความฝ่ายที่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงเอกสารมาเป็นพยานหลักฐานยันตน อาจคัดค้านการนำเอกสารนั้นมาสืบโดยเหตุที่ว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับนั้นปลอมทั้งฉบับหรือบางส่วนหรือสำเนานั้นไม่ถูกต้องกับต้นฉบับ โดยคัดค้านต่อศาลก่อนการสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จ

ถ้าคู่ความซึ่งประสงค์จะคัดค้านมีเหตุผลอันสมควรที่ไม่อาจทราบได้ก่อนการสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จว่าต้นฉบับเอกสารนั้นไม่มี หรือเอกสารนั้นปลอม หรือสำเนาไม่ถูกต้องคู่ความนั้นอาจยื่นคำร้องขออนุญาตคัดค้านการอ้างเอกสารมาสืบดังกล่าวข้างต้นต่อศาลไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลพิพากษา ถ้าศาลเห็นว่าคู่ความนั้นไม่อาจยกข้อคัดค้านได้ก่อนนั้น และคำขอนั้นมีเหตุผลฟังได้ ก็ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ

ถ้าคู่ความซึ่งประสงค์จะคัดค้านไม่คัดค้านการอ้างเอกสารเสียก่อนการสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จ หรือศาลไม่อนุญาตให้คัดค้านภายหลังนั้น ห้ามมิให้คู่ความนั้นคัดค้านการมีอยู่และความแท้จริงของเอกสารนั้น หรือความถูกต้องแห่งสำเนาเอกสารนั้น แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดอำนาจของศาลในอันที่จะไต่สวนและชี้ขาดในเรื่องการมีอยู่ ความแท้จริง หรือความถูกต้องเช่นนั้น ในเมื่อศาลเห็นสมควร และไม่ตัดสิทธิของคู่ความนั้นที่จะอ้างว่าสัญญาหรือหนี้ที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายผิด”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“มาตรา ๑๒๗ ทวิ ต้นฉบับพยานเอกสารหรือพยานวัตถุอันสำคัญที่คู่ความได้ยื่นต่อศาล หรือที่บุคคลภายนอกได้ยื่นต่อศาล หากผู้ที่ยื่นต้องใช้เป็นประจำหรือตามความจำเป็นหรือมีความสำคัญในการเก็บรักษา ศาลจะอนุญาตให้ผู้ที่ยื่นรับคืนไป โดยให้คู่ความตรวจดู และให้ผู้ที่ยื่นส่งสำเนาหรือภาพถ่ายไว้แทน หรือจะมีคำสั่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๘ ถ้าพยานหลักฐานที่ศาลจะทำการตรวจนั้นเป็นบุคคลหรือสิ่งหามิทรัพย์ซึ่งอาจนำมาศาลได้ ให้คู่ความฝ่ายที่ได้รับอนุญาตให้นำสืบพยานหลักฐานเช่นนั้นนำบุคคลหรือทรัพย์นั้นมาในวันสืบพยานหรือวันอื่นใดที่ศาลจะได้กำหนดให้นำมา”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๐ การแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การที่คู่ความเสนอต่อศาลไว้แล้ว ให้ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่ไม่มี การชี้สองสถาน เว้นแต่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนนั้น หรือเป็นการขอแก้ไขในเรื่อง ที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือ เป็นการ แก้ไข ข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อ ผิดหลงเล็กน้อย”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๒ เมื่อได้ยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ถ้าหากมี แล้ว ให้ศาลทำการชี้สองสถานโดยแจ้งกำหนดวันชี้สองสถานให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) จำเลยคนใดคนหนึ่งขาดนัดยื่นคำให้การ
- (๒) คำให้การของจำเลยเป็นการยอมรับโดยชัดแจ้งตามคำฟ้องโจทก์ทั้งสิ้น
- (๓) คำให้การของจำเลยเป็นคำให้การปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้น โดยไม่มีเหตุแห่งการปฏิเสธ ซึ่งศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีการชี้สองสถาน
- (๔) ศาลเห็นสมควรวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้เสร็จไปทั้งเรื่องโดยไม่ต้องสืบพยาน
- (๕) คดีมีในสำเร็ตามมาตรา ๑๔๙ หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยากตามมาตรา ๑๔๖
- (๖) คดีที่ศาลเห็นว่ามิกระเด็นข้อพิพาทไม่ยุ่งยากหรือไม่จำเป็นที่จะต้องชี้สองสถาน

ในกรณีที่ไม่ต้องมีการชี้สองสถาน ให้ศาลมีคำสั่งงดการชี้สองสถานและกำหนดวันสืบพยาน ถ้าหากมี แล้วให้ส่งคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความทราบตามมาตรา ๑๔๔ เว้นแต่คู่ความฝ่ายใด จะได้ทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว

คู่ความอาจตกลงกันกะประเด็นข้อพิพาทโดยยื่นคำแถลงร่วมกันต่อศาล ในกรณีเช่น
ว่านี้ ให้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไปตามนั้น แต่ถ้าศาลเห็นว่าคำแถลงนั้นไม่ถูกต้อง ก็ให้ศาลมี
อำนาจที่จะมีคำสั่งยกคำแถลงนั้น แล้วดำเนินการชี้สองสถานไปตามมาตรา ๑๘๓”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๘๒ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่
๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๘๓ และมาตรา ๑๘๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๘๓ ในวันชี้สองสถาน ให้คู่ความมาศาล และให้ศาลตรวจคำคู่ความและ
คำแถลงของคู่ความ แล้วนำข้ออ้าง ข้อเถียง ที่ปรากฏในคำคู่ความและคำแถลงของคู่ความเทียบ
กันดู และสอบถามคู่ความทุกฝ่ายถึงข้ออ้าง ข้อเถียง และพยานหลักฐานที่จะยื่นต่อศาลว่าฝ่ายใด
ยอมรับหรือโต้แย้งข้ออ้าง ข้อเถียงนั้นอย่างไร ข้อเท็จจริงใดที่คู่ความยอมรับกัน ก็เป็นอันยุติไป
ตามนั้น ส่วนข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งยกขึ้นอ้างแต่คู่ความฝ่ายอื่นไม่รับและ
เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับประเด็นข้อพิพาทตามคำคู่ความให้ศาลกำหนดไว้เป็นประเด็นข้อพิพาท และ
กำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานหลักฐานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือหลังก็ได้

ในการสอบถามคู่ความตามวรรคหนึ่ง คู่ความแต่ละฝ่ายต้องตอบคำถามที่ศาลถาม
เองหรือถามตามคำขอของคู่ความฝ่ายอื่น เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายอื่นยกขึ้นเป็นข้ออ้าง
ข้อเถียง และพยานหลักฐานต่างๆ ที่คู่ความจะยื่นต่อศาล ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ตอบคำถามเกี่ยว
กับข้อเท็จจริงใด หรือปฏิเสธข้อเท็จจริงใดโดยไม่มีเหตุ ผลอันสมควร ให้ถือว่ายอมรับข้อเท็จจริง
นั้นแล้ว เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นไม่อยู่ในวิสัยที่จะตอบหรือแสดงเหตุ ผลแห่งการปฏิเสธได้ในขณะ
นั้น

คู่ความมีสิทธิคัดค้านว่าประเด็นข้อพิพาทหรือหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนดไว้ นั้นไม่ถูก
ต้อง โดยแถลงด้วยวาจาต่อศาลในขณะนั้นหรือยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลสั่ง

กำหนดประเด็นข้อพิพาทหรือหน้าที่น่าสืบ ให้ศาลชี้ขาดคำคัดค้านนี้ ก่อนวันสืบพยาน คำชี้ขาดคำคัดค้านดังกล่าวให้อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒๖

ในกรณีที่คู่ความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันชี้สองสถาน ให้ศาลทำการชี้สองสถานโดยให้ถือว่าคู่ความที่ไม่มาศาลได้ทราบกระบวนการพิจารณาในวันนั้นแล้ว

คู่ความที่ไม่มาศาลนั้นไม่มีสิทธิคัดค้านว่าประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่น่าสืบที่ศาลกำหนดไว้ในวันนั้นไม่ถูกต้อง เว้นแต่เป็นกรณีที่ไม่สามารถมาศาลได้ในวันชี้สองสถานเพราะเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ หรือเป็นการคัดค้านในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๑๘๓ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๘๓ ตี และมาตรา ๑๘๓ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นกำหนดเวลาที่จะต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

**FEDERAL RULES OF CIVIL PROCEDURE FOR THE
UNITED STATES DISTRICT COURTS¹**

Rule 16. Pretrial Conferences; Scheduling; Management.

(a) Pretrial Conferences; Objectives. In any action, the court may in its discretion direct the attorneys for the parties and any unrepresented parties to appear before it for a conference or conferences before trial for such purposes as

- (1) expediting the disposition of the action;
- (2) establishing early and continuing control so that the case will not be protracted because of lack of management;
- (3) discouraging wasteful pretrial activities;
- (4) improving the quality of the trial through more thorough preparation, and;
- (5) facilitating the settlement of the case.

(b) Scheduling and Planning. Except in categories of actions exempted by district court rule as inappropriate, the judge, or a magistrate when authorized by district court rule, shall, after consulting with the attorneys for the parties and any unrepresented parties, or other suitable means, enter a scheduling order that limits the time

- (1) to join other parties and to amend the pleadings;
- (2) to file and hear motions; and
- (3) to complete discovery

---

¹ With Advisory Committee Notes With Amendments to April, 1989.

The scheduling order also may include

(4) the date or dates for conferences before trial, a final pretrial conference, and trial; and

(5) any other matters appropriate in the circumstances of the case.

The order shall issue as soon as practicable but in no event more than 120 days after filing of the complaint. A schedule shall not be modified except by leave of the judge or a magistrate when authorized by district court rule upon a showing of good cause.

(c) Subjects to Be Discussed at Pretrial Conferences. The participants at any conference under this rule may consider and take action with respect to

(1) the formulation and simplification of the issues, including the elimination of frivolous claims or defenses;

(2) the necessity or desirability of amendments to the pleadings;

(3) the possibility of obtaining admissions of fact and of documents which will avoid unnecessary proof, stipulations regarding the authenticity of documents, and advance rulings from the court on the admissibility of evidence;

(4) the avoidance of unnecessary proof and of cumulative evidence;

(5) the identification of witnesses and documents, the need and schedule for filing and exchanging pretrial briefs, and the date or dates for further conferences and for trial;

(6) the advisability of referring matters to a magistrate or master;

(7) the possibility of settlement or the use of extrajudicial procedures to resolve the dispute;

(8) the form and substance of the pretrial order;

(9) the disposition of pending motions;

(10) the need for adopting special procedures for managing potentially difficult or protracted actions that may involve complex issues, multiple parties, difficult legal questions, or unusual proof problems; and

(11) such other matters as may aid in the disposition of the action. At least one of the attorneys for each party participating in any conference before trial shall have authority to enter into stipulations and to make admissions regarding all matters that the participants any reasonably anticipate may be discussed.

(d) Final Pretrial Conference. Any final pretrial conference shall be held as close to the time of trial as reasonable under the circumstances. The participants at any such conference shall formulate a plan for trial, including a program for facilitation the admission of evidence. The conference shall be attended by at least one of the attorneys who will conduct the trial for each of the parties and by any unrepresented parties.

(e) Pretrial Orders. After any conference held pursuant to this rule, an order shall be entered reciting the action taken. This order shall control the subsequent course of the action unless modified by a subsequent order. The order following a final pretrial conference shall be modified only to prevent manifest injustice.

(f) Sanctions. If a party or party's attorney fails to obey a scheduling or pretrial order, or if no appearance is made on behalf of a party at a scheduling or pretrial conference, or if a party or party's attorney is substantially unprepared to participate in the conference, or if a party or party's attorney fails to participate in good faith, the judge, upon motion or the judge's own initiative, may make such orders with regard thereto as are just, and among others any of the orders provided in Rule 37 (b) 2 (B), (C), (D). In lieu of or in addition to any other sanction, the judge shall require the party or the attorney representing the party or both to pay the reasonable expenses incurred because of any noncompliance with this rule, including attorney's fees, unless the judge finds that the noncompliance was substantially justified or that other circumstances make an award of expenses unjust.
As amended 1983, 1987.

Rule 26. General Provisions Governing Discovery

(a) Discovery Methods. Parties may obtain discovery by one or more of the following methods: depositions upon oral examination or written questions; written interrogatories; production of documents or things or permission to enter upon land or other property, for inspection and other purposes; physical and mental examinations; and requests for admission.

(b) Discovery Scope and Limits. Unless otherwise limited by order of the court in accordance with these rules, the scope of discovery is as follows:

(1) *In General.* Parties may obtain discovery regarding any matter, not privileged, which is relevant to the subject matter involved in the pending action, whether it relates to the claim or defense of the party seeking discovery or to the claim or defense of any other party, including the existence, description, nature, custody, condition and location of any books, documents, or other tangible things and the

identity and location of persons having knowledge of any discoverable matter. It is not ground for objection that the information sought will be inadmissible at the trial if the information sought appears reasonably calculated to lead to the discovery of admissible evidence.

The frequency or extent of use of the discovery methods set forth in subdivision (a) shall be limited by the court if it determines that: (i) the discovery sought is unreasonably cumulative or duplicative, or is obtainable from some other source that is more convenient, less burdensome, or less expensive; (ii) the party seeking discovery has had ample opportunity by discovery in the action to obtain the information sought; or (iii) the discovery is unduly burdensome or expensive, taking into account the needs of the case, the amount in controversy, limitations on the parties' resources, and the importance of the issues at stake in the litigation. The court may act upon its own initiative after reasonable notice or pursuant to a motion under subdivision (c).

(2) *Insurance Agreements.* A party may obtain discovery of the existence and contents of any insurance agreement under which any person carrying on an insurance business may be liable to satisfy part or all of a judgment which may be entered in the action or to indemnify or reimburse for payments made to satisfy the judgment. Information concerning the insurance agreement is not by reason of disclosure admissible in evidence at trial. For purposes of this paragraph, an application for insurance shall not be treated as part of an insurance agreement.

(3) *Trial Preparation: Materials.* Subject to the provisions of subdivision (b)(4) of this rule, a party may obtain ediscovery of documents and tangible things otherwise discoverable under subdivision (b)(1) of this rule and prepared in anticipation of litigation or for trial by or for another party or by or for that other party's representative (including the other party's attorney, consultant, surety, indemnitor, insurer, or agent) only upon a showing that the party seeking discovery has substantial need of the materials in the preparation of the party's case and that the party is unable without undue hardship to obtain the substantial equivalent of the materials by other means. In ordering discovery of such materials when the required showing has been made, the court shall protect against disclosure of the mental impressions, conclusions, opinions, or legal theories of an attorney or other representative of a party concerning the litigation.

A party may obtain without the required showing a statement concerning the action or its subject matter previously made by that party. Upon request, a person not a party may obtain without the required showing a statement concerning the action or its subject matter previously made by that person. If the request is refused, the person may move for a court order. The provisions of Rule 37 (a)(4) apply to the award of expenses incurred in relation to the motion. For purposes of this paragraph, a statement previously made is (A) a written statement signed or otherwise adopted or approved by the person making it, or (B) a stenographic,

mechanical, electrical, or other recording, or a transcription thereof, which is a substantially verbatim recital of an oral statement by the person making it and contemporaneously recorded.

(4) *Trial Preparation: Experts.* Discovery of facts known and opinions held by experts, otherwise discoverable under the provisions of subdivision (b)(1) of this rule and acquired or developed in anticipation of litigation or for trial, may be obtained only as follows:

(A)(i) A party may through interrogatories require any other party to identify each person whom the other party expects to call as an expert witness at trial, to state the subject matter on which the expert is expected to testify, and to state the substance of the facts and opinions to which the expert is expected to testify and a summary of the grounds for each opinion. (ii) Upon motion, the court may order further discovery by other means, subject to such restrictions as to scope and such provisions, pursuant to subdivision (b)(4)(C) of this rule, concerning fees and expenses as the court may deem appropriate.

(B) A party may discover facts known or opinions held by an expert who has been retained or specially employed by another party in anticipation of litigation or preparation for trial and who is not expected to be called as a witness at trial, only as provided in Rule 35(b) or upon a showing of exceptional circumstances under which it is impracticable for the party seeking discovery to obtain facts or opinions on the same subject by other means.

(C) Unless manifest injustice would result, (i) the court shall require that the party seeking discovery pay the expert a reasonable fee for time spent in responding to discovery under subdivisions (b)(4)(A)(ii) and (b)(4)(B) of this rule; and (ii) with respect to discovery obtained under subdivision (b)(4)(A)(ii) of this rule the court may require, and with respect to discovery obtained under subdivision (b)(4)(B) of this rule the court shall require, the party seeking discovery to pay the other party a fair portion of the fees and expenses reasonably incurred by the latter party in obtaining facts and opinions from the expert.

(c) **Protective Orders.** Upon motion by a party or by the person from whom discovery is sought, and for good cause shown, the court in which the action is pending or alternatively, on matters relating to a deposition, the court in the district where the deposition is to be taken may make any order which justice requires to protect a party or person from annoyance, embarrassment, oppression, or undue burden or expense, including one or more of the following: (1) that the discovery not be had; (2) that the discovery may be had only on specified terms and conditions, including a designation of the time or place; (3) that the discovery may be had only by a method of discovery other than that selected by the party seeking discovery; (4) that certain

matters not be inquired into, or that the scope of the discovery be limited to certain matters; (5) that discovery be conducted with no one present except persons designated by the court; (6) that a deposition after being sealed be opened only by order of the court; (7) that a trade secret or other confidential research, development, or commercial information not be disclosed or be disclosed only in a designate way; (8) that the parties simultaneously file specified documents or information enclosed in sealed envelopes to be opened as directed by the court.

If the motion for a protective order is denied in whole or in part, the court may, on such terms and conditions as are just, order that any party or person provide or permit discovery. The provisions of Rule 37(a)(4) apply to the award of expenses incurred in relation to the motion.

(d) Sequence and Timing of Discovery. Unless the court upon motion, for the convenience of parties and witnesses and in the interests of justice, orders otherwise, methods of discovery may be used in any sequence and the fact that a party is conducting discovery, whether by deposition or otherwise, shall not operate to delay any other party's discovery.

(e) Supplementation of Responses. A party who has responded to a request for discovery with a response that was complete when made is under no duty to supplement the response to include information thereafter acquired, except as follows:

(1) A party is under a duty seasonably to supplement the response with respect to any question directly addressed to (A) the identity and location of persons having knowledge of discoverable matters, and (B) the identity of each person expected to be called as an expert witness at trial, the subject matter on which the person is expected to testify, and the substance of the person's testimony.

(2) A party is under a duty seasonably to amend a prior response if the party obtains information upon the basis of which (A) the party knows that the response was incorrect when made, or (B) the party knows that the response though correct when made is no longer true and the circumstances are such that a failure to amend the response is in substance a knowing concealment.

(3) A duty to supplement responses may be imposed by order of the court, agreement of the parties, or at any time prior to trial through new requests for supplementation of prior responses.

(f) Discovery Conference. At any time after commencement of an action the court may direct the attorneys for the parties to appear before it for a conference on the subject of discovery. The court shall do so upon motion by the attorney for any party if the motion includes:

(1) A statement of the issues as they then appear;

- (2) A proposed plan and schedule of discovery;
- (3) Any limitations proposed to be placed on discovery;
- (4) Any other proposed orders with respect to discovery; and
- (5) A statement showing that the attorney making the motion has made a reasonable effort to reach agreement with opposing attorneys on the matters set forth in the motion. Each party and each party's attorney are under a duty to participate in good faith in the framing of a discovery plan if a plan is proposed by the attorney for any party. Notice of the motion shall be served on all parties. Objections or additions to matters set forth in the motion shall be served not later than 10 days after service of the motion.

Following the discovery conference, the court shall enter an order tentatively identifying the issues for discovery purposes, establishing a plan and schedule for discovery, setting limitations on discovery, if any; and determining such other matters, including the allocation of expenses, as are necessary for the proper management of discovery in the action. An order may be altered or amended whenever justice so requires.

Subject to the right of a party who properly moves for a discovery conference to prompt convening of the conference, the court may combine the discovery conference with a pretrial conference authorized by Rule 16.

(g) Signing of Discovery Requests, Responses, and Objections. Every request for discovery or response or objection thereto made by a party represented by an attorney shall be signed by at least one attorney of record in the attorney's individual name, whose address shall be stated. A party who is not represented by an attorney shall sign the request, response, or objection and state the party's address. The signature of the attorney or party constitutes a certification that the signer has read the request, response, or objection, and that to the best of the signer's knowledge, information, and belief formed after a reasonable inquiry it is: (1) consistent with these rules and warranted by existing law or a good faith argument for the extension, modification, or reversal of existing law; (2) not interposed for any improper purpose, such as to harass or to cause unnecessary delay or needless increase in the cost of litigation; and (3) not unreasonable or unduly burdensome or expensive, given the needs of the case, the discovery already had in the case, the amount in controversy, and the importance of the issues at stake in the litigation. If a request, response, or objection is not signed, it shall be stricken unless it is signed promptly after the omission is called to the attention of the party making the request, response or objection and a party shall not be obligated to take any action with respect to it until it is signed.

If a certification is made in violation of the rule, the court, upon motion or upon its own initiative, shall impose upon the person who made the certification, the party on whose behalf the request, response, or objection is made, or both, an appropriate sanction, which may include an order to pay the amount of the reasonable expenses incurred because of the violation, including a reasonable attorney's fee.

As amended 1948, 1963, 1966, 1970, 1980, 1983, 1987.

Rule 27. Depositions Before Action or pending Appeal

(a) Before Action.

(1) *Petition.* A person who desires to perpetuate testimony regarding any matter that may be cognizable in any court of the United States may file a verified petition in the United States district court in the district of the residence of any expected adverse party. The petition shall be entitled in the name of the petitioner and shall show: 1, that the petitioner expects to be a party to an action cognizable in a court of the United States but is presently unable to bring it or cause it to be brought, 2, the subject matter of the expected action and the petitioner's interest therein, 3, the facts which the petitioner desires to establish by the proposed testimony and the reasons for desiring to perpetuate is, 4, the names or a description of the persons the petitioner expects will be adverse parties and their addresses so far as known, and 5, the names and addresses of the persons to be examined and the substance of the testimony which the petitioner expects to elicit from each, and shall ask for an order authorizing the petitioner to take the depositions of the persons to be examined named in the petition, for the purpose of perpetuating their testimony.

(2) *Notice and Service.* The petitioner shall thereafter serve a notice upon each person named in the petition as an expected adverse party, together with a copy of the petition, stating that the petitioner will apply to the court, at a time and place named therein, for the order described in the petition. At least 20 days before the date of hearing the notice shall be served either within or without the district or state in the manner provided in Rule 4(d) for service of summons; but if such service cannot with due diligence be made upon any expected adverse party named in the petition, the court may make such order as is just for service by publication or otherwise, and shall appoint, for persons not served in the manner provided in Rule 4(d), an attorney who shall represent them, and in case they are not otherwise represented, shall cross-examine the deponent. If any expected adverse party is a minor or incompetent the provisions of Rule 17(c) apply.

(3) *Order and Examination.* If the court is satisfied that the perpetuation of the testimony may prevent a failure or delay of justice, it shall make an order designating or describing the persons whose depositions may be taken and specifying the subject matter of the examination and whether the depositions shall be taken upon oral examination or written interrogatories. The depositions may then be taken in accordance with these rules; and the court may make orders of the character

provided for by Rules 34 and 35. For the purpose of applying these rules to depositions for perpetuating testimony, each reference there in to the court in which the action is pending shall be deemed to refer to the court in which the petition for such deposition was filed.

(4) *Use of Deposition.* If a deposition to perpetuate testimony is taken under these rules or if, although not so taken, it would be admissible in evidence in the courts of the state in which it is taken, it may be used in any action involving the same subject matter subsequently brought in a United States district court, in accordance with the provisions of Rule 32(a).

(b) *Pending Appeal.* If an appeal has been taken from a judgment of a district court or before the taking of an appeal if the time therefor has not expired, the district court in which the judgment was rendered may allow the taking of the depositions of witnesses to perpetuate their testimony for use in the event of further proceedings in the district court. In such case the party who desires to perpetuate the testimony may make a motion in the district court for leave to take the depositions, upon the same notice and service thereof as if the action was pending in the district court. The motion shall show (1) the names and addresses of persons to be examined and the substance of the testimony which the party expects to elicit from each; (2) the reasons for perpetuating their testimony. If the court finds that the perpetuation of the testimony is proper to avoid a failure or delay of justice, it may make an order allowing the depositions to be taken and may make orders of the character provided for by Rules 34 and 35, and thereupon the depositions may be taken and used in the same manner and under the same conditions as are prescribed in these rules for depositions taken in actions pending in the district court.

(c) *Perpetuation by Action.* This rule does not limit the power of a court to entertain an action to perpetuate testimony.

As amended 1948, 1949, 1971, 1987.

Rule 28. Persons Before Whom Depositions May be Taken

(a) *Within the United States.* Within the United States or within a territory or insular possession subject to the jurisdiction of the United States, depositions shall be taken before an officer authorized to administer oaths by the laws of the United States or of the place where the examination is held, or before a person appointed by the court in which the action is pending. A person so appointed has power to administer oaths and take testimony. The term officer as used in Rules 30, 31 and 32 includes a person appointed by the court or designated by the parties under Rule 29.

(b) In Foreign Countries. In a foreign country, depositions may be taken (1) on notice before a person authorized to administer oaths in the place in which the examination is held, either by the law thereof or by the law of the United States, or (2) before a person commissioned by the court, and a person so commissioned shall have the power by virtue of the commission to administer any necessary oath and take testimony, or (3) pursuant to a letter rogatory. A commission or a letter rogatory shall be issued on application and notice and on terms that are just and appropriate. It is not requisite to the issuance of a commission or a letter rogatory that the taking of the deposition in any other manner is impracticable or inconvenient; and both a commission and a letter rogatory may be issued in proper cases. A notice or commission may designate the person before whom the deposition is to be taken either by name or descriptive title. A letter rogatory may be addressed "To the Appropriate Authority in [here name the country]." Evidence obtained in response to a letter rogatory need not be excluded merely for the reason that it is not a verbatim transcript or that the testimony was not taken under oath or for any similar departure from the requirements for depositions taken within the United States under these rules.

(c) Disqualification for Interest. No deposition shall be taken before a person who is a relative or employee or attorney or counsel of any of the parties, or is a relative or employee of such attorney or counsel, or is financially interested in the action.

As amended 1948, 1963, 1980, 1987.

Rule 29. Stipulations Regarding Discovery Procedure

Unless the court orders otherwise, the parties may by written stipulation (1) provide that depositions may be taken before any person, at any time or place, upon any notice, and in any manner and when so taken may be used like other depositions, and (2) modify the procedures provided by these rules for other methods of discovery, except that stipulations extending the time provided in Rules 33, 34, and 36 for responses to discovery may be made only with the approval of the court.

As amended 1970.

Rule 30. Depositions Upon Oral Examination

(a) When Depositions May Be Taken. After commencement of the action, any party may take the testimony of any person, including a party, by deposition upon oral examination. Leave of court, granted with or without notice, must be obtained only if the plaintiff seeks to take a deposition prior to the expiration of 30 days after service of the summons and complaint upon any defendant or service made under Rule (1) if a defendant has served a notice of taking deposition or otherwise sought discovery, or (2) if special notice is given as

provided in subdivision (b)(2) of this rule. The attendance of witnesses may be compelled by subpoena as provided in Rule 45. The deposition of a person confined in prison may be taken only by leave of court on such terms as the court prescribes.

(b) Notice of Examination: General Requirements; Special Notice; Non-Stenographic Recording; Production of Documents and Things; Deposition of Organization; Deposition by Telephone.

(1) A party desiring to take the deposition of any person upon oral examination shall give reasonable notice in writing to every other party to the action. The notice shall state the time and place for taking the deposition and the name and address of each person to be examined, if known, and, if the name is not known, a general description sufficient to identify the person or the particular class or group to which the person belongs. If a subpoena duces tecum is to be served on the person to be examined, the designation of the materials to be produced as set forth in the subpoena shall be attached to or included in the notice.

(2) Leave of court is not required for the taking of a deposition by plaintiff if the notice (A) states that the person to be examined is about to go out of the district where the action is pending and more than 100 miles from the place of trial, or is about to go out of the United States, or is bound on a voyage to sea, and will be unavailable for examination unless the person's deposition is taken before expiration of the 30-day period, and (B) sets forth facts to support the statement. The plaintiff's attorney shall sign the notice, and the attorney's signature constitutes a certification by the attorney that to the best of the attorney's knowledge, information, and belief the statement and supporting facts are true. The sanctions provided by Rule 11 are applicable to the certification.

If a party shows that when the party was served with notice under this subdivision (b)(2) the party was unable through the exercise of diligence to obtain counsel to represent the party at the taking of the deposition, the deposition may not be used against the party.

(3) The court may for cause shown enlarge or shorten the time for taking the deposition.

(4) The parties may stipulate in writing or the court may upon motion order that the testimony at a deposition be recorded by other than stenographic means. The stipulation or order shall designate the person before whom the deposition shall be taken, the manner of recording, preserving, and filing the deposition, and may include other provisions to assure that the recorded testimony will be accurate and trustworthy. A party may arrange to have a stenographic transcription made at the party's own expense. Any objections under subdivision (c), any changes made by the witness, the witness' signature identifying the deposition as the witness' own or the statement of the officer that is required if

the witness does not sign, as provided in subdivision (e), and the certification of the officer required by subdivision (f) shall be set forth in a writing to accompany a deposition recorded by non-stenographic means.

(5) The notice to a party deponent may be accompanied by a request made in compliance with Rule 34 for the production of documents and tangible things at the taking of the deposition. The procedure of Rule 34 shall apply to the request.

(6) A party may in the party's notice and in a subpoena name as the deponent a public or private corporation or a partnership or association or governmental agency and describe with reasonable particularity the matters on which examination is requested. In that event, the organization so named shall designate one or more officers, directors, or managing agents, or other persons who consent to testify on its behalf, and may set forth, for each person designated, the matters on which the person will testify. A subpoena shall advise a non-party organization of its duty to make such a designation. The persons so designated shall testify as to matters known or reasonably available to the organization. This subdivision (b)(6) does not preclude taking a deposition by any other procedure authorized in these rules.

(7) The parties may stipulate in writing or the court may upon motion order that a deposition be taken by telephone. For the purposes of this rule and Rules 28(a), 37(a)(1), 37(b)(1) and 45(d), a deposition taken by telephone is taken in the district and at the place where the deponent is to answer questions propounded to the deponent.

(c) Examination and Cross Examination, Record of Examination; Oath; Objections. Examination and cross-examination of witnesses may proceed as permitted at the trial under the provisions of the Federal Rules of Evidence. The officer before whom the deposition is to be taken shall put the witness on oath and shall personally, or by someone acting under the officer's direction and in the officer's presence, record the testimony of the witness. The testimony shall be taken stenographically or recorded by any other means ordered in accordance with subdivision (b)(4) of this rule. If requested by one of the parties, the testimony shall be transcribed. All objections made at the time of the examination to the qualifications of the officer taking the deposition, or to the manner of taking it, or to the evidence presented, or to the conduct of any party, and any other objection to the proceedings, shall be noted by the officer upon the deposition. Evidence objected to shall be taken subject to the objections. In lieu of participating in the oral examination, parties may serve written questions in a sealed envelope on the party taking the deposition and the party taking the deposition shall transmit them to the officer, who shall propound them to the witness and record the answers verbatim.

(d) Motion to Terminate or Limit Examination. At any time during the taking of the deposition, on motion of a party or of the deponent and upon a showing that the examination is being conducted in bad faith or in such manner as unreasonably to annoy, embarrass, or oppress the deponent or party, the court in which the action is pending or the court in the district where the deposition is being taken may order the officer conducting the examination to cease forthwith from taking the deposition, or may limit the scope and manner of the taking of the deposition as provided in Rule 26(c). If the order made terminates the examination, it shall be resumed thereafter only upon the order of the court in which the action is pending. Upon demand of the objecting party or deponent, the taking of the deposition shall be suspended for an order. The provisions of Rule 37(a) (4) apply to the award of expenses incurred in relation to the motion.

(e) Submission to Witness; Changes; Signing. When the testimony is fully transcribed the deposition shall be submitted to the witness for examination and shall be read to or by the witness, unless such examination and reading are waived by the witness and by the parties. Any changes in form or substance which the witness desires to make shall be entered upon the deposition by the officer with a statement of the reasons given by the witness for making them. The deposition shall then be signed by the witness, unless the parties by stipulation waive the signing or the witness within 30 days of its submission to the witness, the officer shall sign it and state on the record the fact of the waiver or of the illness or absence of the witness or the fact of the refusal to sign together with the reason, if any, given therefor; and the deposition may then be used as fully as though signed unless on a motion to suppress under Rule 32(d)(4) the court holds that the reasons given for the refusal to sign require rejection of the deposition in whole or in part.

(f) Certification and Filing by Officer; Exhibits; Copies; Notice of Filing.

(1) The officer shall certify on the deposition that the witness was duly sworn by the officer and that the deposition is a true record of the testimony given by the witness. Unless otherwise ordered by the court, the officer shall then securely seal the deposition in an envelope indorsed with the title of the action and marked "Deposition of [here insert name of witness]" and shall promptly file it with the court in which the action is pending or send it by registered or certified mail to the clerk thereof for filing.

Documents and things produced for inspection during the examination of the witness, shall, upon the request of a party, be marked for identification and annexed to the deposition and may be inspected and copied by any party, except that if the person producing the materials desires to retain them the person may (A) offer copies to be marked for identification and annexed to the deposition and to serve thereafter as originals if the person affords to all parties fair opportunity to verify the copies by comparison with the originals, or (B) offer the

originals to be marked for identification, after giving to each party an opportunity to inspect and copy them, in which event the materials may then be used in the same manner as if annexed to the deposition. Any party may move for an order that the original be annexed to and returned with the deposition to the court, pending final disposition of the case.

(2) Upon payment of reasonable charges therefor, the officer shall furnish a copy of the deposition to any party or to the deponent.

(3) The party taking the deposition shall give prompt notice of its filing to all other parties.

(g) Failure to Attend or to Serve Subpoena; Expenses.

(1) If the party giving the notice of the taking of a deposition fails to attend and proceed therewith and another party attends in person or by attorney pursuant to the notice, the court may order the party giving the notice to pay to such other party the reasonable expenses incurred by that party and that party's attorney in attending, including reasonable attorney's fees.

(2) If the party giving the notice of the taking of witness fails to serve a subpoena upon the witness and the witness because of such failure does not attend, and if another party attends in person or by attorney because that party expects the deposition of that witness to be taken, the court may order the party giving the notice to pay to such other party the reasonable expenses incurred by that party and that party's attorney in attending, including reasonable attorney's fees.

As amended 1963, 1970, 1971, 1975, 1980, 1987.

Rule 31. Depositions Upon Written Questions

(a) Serving Questions; Notice. After commencement of the action, any party may take the testimony of any person, including a party, by deposition upon written questions. The attendance of witnesses may be compelled by the use of subpoena as provided in Rule 45. The deposition of a person confined in prison may be taken only by leave of court on such terms as the court prescribes.

A party desiring to take a deposition upon written questions shall serve them upon every other party with a notice stating (1) the name and address of the person who is to answer them, if known, and if the name is not known, a general description sufficient to identify the person or the particular class or group to which the person belongs, and (2) the name or descriptive title and address of the officer before whom the deposition is to be taken. A deposition upon written questions may be taken of a public or private corporation or a partnership or

association or governmental agency in accordance with the provisions of Rule 30(b)(6).

Within 30 days after the notice and written questions are served, a party may serve cross questions upon all other parties. Within 10 days after being served with cross questions, a party may serve redirect questions upon all other parties. Within 10 days after being served with redirect questions, a party may serve recross questions upon all other parties. The court may for cause shown enlarge or shorten the time.

(b) Officer to Take Responses and Prepare Record. A copy of the notice and copies of all questions served shall be delivered by the party taking the deposition to the officer designated in the notice, who shall proceed promptly, in the manner provided by Rule 30(c), (e), and (f), to take the testimony of the witness in response to the questions and to prepare, certify, and file or mail the deposition, attaching thereto the copy of the notice and the questions received by the officer.

(c) Notice of Filing. When the deposition is filed the party taking it shall promptly give notice thereof to all other parties.

As amended 1970, 1987.

Rule 32. Use of Depositions in Court Proceedings.

(a) Use of Depositions. At the trial or upon the hearing of a motion or an interlocutory proceeding, any part or all of a deposition, so far as admissible under the rules of evidence applied as though the witness were then present and testifying, may be used against any party who was present or represented at the taking of the deposition or who had reasonable notice thereof, in accordance with any of the following provisions:

(1) Any deposition may be used by any party for the purpose of contradicting or impeaching the testimony of deponent as a witness, or for any other purpose permitted by the Federal Rules of Evidence.

(2) The deposition of a party or of anyone who at the time of taking the deposition was an officer, director, or managing agent, or a person designated under Rule 30(b)(6) or 31(a) to testify on behalf of a public or private corporation, partnership or association or governmental agency which is a party may be used by an adverse party for any purpose.

(3) The deposition of a witness, whether or not a party, may be used by any party for any purpose if the court finds: (A) that the witness is dead; or (B) that the witness is at a greater distance than 100 miles from the place of trial or hearing, or is out of the United States, unless it appears that the absence of the

witness was procured by the party offering the deposition; or (C) that the witness is unable to attend or testify because of age, illness, infirmity, or imprisonment; or (D) that the party offering the deposition has been unable to procure the attendance of the witness by subpoena; or (E) upon application and notice, that such exceptional circumstances exist as to make it desirable, in the interest of justice and with due regard to the importance of presenting the testimony of witnesses orally in open court, to allow the deposition to be used.

(4) If only part of a deposition is offered in evidence by a party, an adverse party may require the offeror to introduce any other part which ought in fairness to be considered with the part introduced, and any party may introduce any other parts.

Substitution of parties pursuant to Rule 25 does not affect the right to use depositions previously taken; and, when an action has been brought in any court of the United States or of any State and another action involving the same subject matter is afterward brought between the same parties or their representatives or successors in interest, all depositions lawfully taken and duly filed in the former action may be used in the latter as if originally taken therefor. A deposition previously taken may also be used as permitted by the Federal Rules of Evidence.

(b) Objections to Admissibility. Subject to the provisions of Rule 28 (b) and subdivision (d)(3) of this rule, objection may be made at the trial or hearing to receiving in evidence any deposition or part thereof for any reason which would require the exclusion of the evidence if the witness were then present and testifying.

(c) Effect of Taking or Using Depositions. Abrogated Nov. 20, 1972, and expressly approved by P.L. 93-595, eff. July 1, 1975.

(d) Effect of Errors and Irregularities in Depositions.

(1) *As to Notice.* All errors and irregularities in the notice for taking a deposition are waived unless written objection is promptly served upon the party giving the notice.

(2) *As to Disqualification of Officer.* Objection to taking a deposition because of disqualification of the officer before whom it is to be taken is waived unless made before the taking of the deposition begins or as soon thereafter as the disqualification becomes known or could be discovered with reasonable diligence.

(3) *As to Taking of Deposition.*

(A) Objections to the competency of a witness or to the competency, relevancy, or materiality of testimony are not waived by failure to make them before or during the "taking of the deposition, unless the ground of the objection is one which might have been obviated or removed if presented at that time.

(B) Errors and irregularities occurring at the oral examination in the manner of taking the deposition, in the form of the questions or answers, in the oath or affirmation, or in the conduct of parties, and errors of any kind which might be obviated, removed, or cured if promptly presented, are waived unless seasonable objection thereto is made at the taking of the deposition.

(C) Objection to the form of written questions submitted under Rule 31 are waived unless served in writing upon the party propounding them within the time allowed for serving the succeeding cross or other questions and within 5 days after service of the last questions authorized.

(4) *As to Completion and Return of Deposition.* Errors and irregularities in the manner in which the testimony is transcribed or the deposition is prepared, signed, certified, sealed, indorsed, transmitted, filed, or otherwise dealt with by the officer under Rules 30 and 31 are waived unless a motion to suppress the deposition or some part thereof is made with reasonable promptness after such defect is, or with due diligence might have been, ascertained.

As amended 1970, 1975, 1980, 1987.

Rule 33. Interrogatories to Parties

(a) **Availability; Procedures for Use.** Any party may serve upon any other party written interrogatories to be answered by the party served or, if the party served is a public or private corporation or a partnership or association or government agency, by any officer or agent, who shall furnish such information as is available to the party. Interrogatories may without leave of court, be served upon the plaintiff after commencement of the action and upon any other party with or after service of the summons and complaint upon that party.

Each interrogatory shall be answered separately and fully in writing under oath, unless it is objected to, in which event the reasons for objection shall be stated in lieu of an answer. The answers are to be signed by the person making them, and the objections signed by the attorney making them. The party upon whom the interrogatories have been served shall serve a copy of the answers, and objections if any, within 30 days after the service of the interrogatories, except that a defendant may serve answers or objections within 45 days after service of the summons and complaint upon that defendant. The court may allow a shorter or longer time. The party submitting the interrogatories may move for an order under

Rule 37(a) with respect to any objection to or other failure to answer an interrogatory.

(b) Scope; Use at Trial. Interrogatories may relate to any matters which can be inquired into under Rule 26(b), and the answers may be used to the extent permitted by the rules of evidence.

An interrogatory otherwise proper is not necessarily objectionable merely because an answer to the interrogatory involves an opinion or contention that relates to fact or the application of law to fact, but the court may order that such an interrogatory need not be answered until after designated discovery has been completed or until a pre-trial conference or other later time.

(c) Option to Produce Business Records. Where the answer to an interrogatory may be derived or ascertained from the business records of the party upon whom the interrogatory has been served or from an examination, audit or inspection of such business records, including a compilation, abstract or summary thereof and the burden of deriving or ascertaining the answer is substantially the same for the party served, it is a sufficient answer to such interrogatory to specify the records from which the answer may be derived or ascertained and to afford to the party serving the interrogatory reasonable opportunity to examine, audit or inspect such records and to make copies, compilations, abstracts or summaries. A specification shall be in sufficient detail to permit the interrogating party to locate and to identify, as readily as can the party served, the records from which the answers may be ascertained.

As amended 1948, 1970, 1980.

Rule 34. Production of Documents and Things and Entry Upon Land for Inspection and Other Purposes

(a) Scope. Any party may serve on any other party a request (1) to produce and permit the party making the request, or someone acting on the requestor's behalf, to inspect and copy, any designated documents (including writings, drawings, graphs, charts, photographs, phono-records, and other data compilations from which information can be obtained, translated, if necessary, by the reasonably usable form), or to inspect and copy, test or sample any tangible things which constitute or contain matters within the scope of Rule 26(b) and which are in the possession, custody or control of the party upon whom the request is served; or (2) to permit entry upon designated land or other property in the possession or control of the party upon whom the request is served for the purpose of inspection and measuring, surveying, photographing, testing, or sampling the property or any designated object or operation thereon, within the scope of Rule 26(b).

(b) Procedure. The request may, without leave of court, be served upon the plaintiff after commencement of the action and upon any other party with or after service of the summons and complaint upon that party. The request shall set forth the items to be inspected either by individual item or by category, and describe each item and category with reasonable particularity. The request shall specify a reasonable time, place and manner of making the inspection and performing the related acts.

The party upon whom the request is served shall serve a written response within 30 days after the service of the request, except that a defendant may serve a response within 45 days after service of the summons and complaint upon that defendant. The court may allow a shorter or longer time. The response shall state, with respect to each item or category, that inspection and related, unless the request is objected to, in which event the reasons for objection shall be stated. If objection is made to part of an item or category, the part shall be specified. The party submitting the request may move for an objection to or other failure to respond to the request or any part thereof, or any failure to permit inspection as requested.

A party who produces documents for inspection shall produce them as they are kept in the usual course of business or shall organize and label them to correspond with the categories in the request.

(c) Persons Not Parties. This rule does not preclude an independent action against a person not a party for production of documents and things and permission to enter upon land.

As amended 1948, 1970, 1980, 1987.

Rule 35. Physical and Mental Examination of Persons

(a) Order for Examination. When the mental or physical condition (including the blood group) of a party, or of a person in the custody or under the legal control of a party, is in controversy, the court in which the action is pending may order the party to submit to a physical examination by a physician, or mental examination by a physician or psychologist or to produce for examination the person in the party's custody or legal control. The order may be made only on motion for good cause shown and upon notice to the person to be examined and to all parties and shall specify the time, place, manner, conditions, and scope of the examination and the person or persons by whom it is to be made.

(b) Report of Examining Physician.

(1) If requested by the party against whom an order is made under Rule 35(a) or the person examined, the party causing the examination to be made shall deliver to the requestor a copy of a detailed written report of the examining

physician or psychologist's findings, including results of all tests made, diagnoses and conclusions, together with like reports or all earlier examinations of the same conditions. After delivery the party causing the examination shall be entitled upon request to receive from the party against whom the order is made a like report of any examination, previously or thereafter made, of the same condition, unless, in the case of a report of examination of a person not a party, the party shows that such party is unable to obtain it. the court on motion may make an order against a party requiring delivery of a report on such terms as are just, and if a physician or psychologist fails or refuses to make a report the court may exclude the physician's testimony if offered at the trial.

(2) By requesting and obtaining a report of the examination so ordered or by taking the deposition of the examiner, the part examined waives any privilege the party may have in that action or any other involving the same controversy, regarding the testimony of every other person who has examined or may thereafter examine the party in respect of the same mental or physical condition.

(3) This subdivision applies to examinations made by agreement of the parties, unless the agreement expressly provides otherwise. This subdivision does not preclude discovery of a report of an examining physician or psychologist or the taking of a deposition of the physician or psychologist in accordance with the provisions of any rule.

(c) Definitions. For the purpose of this rule, a psychologist is a psychologist licensed or certified by a State or the District of Columbia.

As amended 1970, 1987, 1988.

Rule 36. Requests for Admission

(a) Request for Admission. A party may serve upon any other party a written request for the admission, for purposes of the pending action only, of the truth of any matters within the scope of Rule 26(b) set forth in the request that relate to statements or opinions of fact or of the application of law to fact, including the genuineness of any documents described in the request. Copies of documents shall be served with the request unless they have been or are otherwise furnished or made available for inspection and copying. The request may, without leave of court, be served upon the plaintiff after commencement of the action and upon any other party with or after service of the summons and complaint upon that party.

Each matter of which an admission is requested shall be separately set forth. The matter is admitted unless, within 30 days after service of request, or within such shorter or longer time as the court may allow, the party to whom the request is directed serves upon the party requesting the admission a written answer

or objection addressed to the matter, signed by the party or by the party's attorney, but, unless the court shortens the time, a defendant shall not be required to serve answers or objections before the expiration of 45 days after service of the summons and complaint upon the defendant. If objection is made, the reasons therefor shall be stated. The answer shall specifically deny the matter or set forth in detail the reasons why the answering party cannot truthfully admit or deny the matter. A denial shall fairly meet the substance of the requested admission, and when good faith requires that a party qualify an answer or deny only a part of the matter of which an admission is requested, the party shall specify so much of it as is true and qualify or deny the remainder. An answering party may not give lack of information or knowledge as a reason for failure to admit or deny unless the party states that the party has made reasonable inquiry and that the information known or readily obtainable by the party to admit or deny. A party who considers that a matter of which an admission has been requested presents a genuine issue for trial may not, on that ground alone, object to the request; the party may, subject to the provisions of Rule 37(c), deny the matter or set forth reasons why the party cannot admit or deny it.

The party who has requested the admissions may move to determine the sufficiency of the answers or objections. Unless the court determines that an objection is justified, it shall order that an answer be served. If the court determines that an answer does not comply with the requirements of this rule, it may order either that the matter is admitted or that an amended answer be served. The court may, in lieu of these requests, determine that final disposition of the request be made at a pre-trial conference or at a designated time prior to trial. The provisions of Rule 37(a)(4) apply to the award of expenses incurred in relation to the motion.

(b) Effect of Admission. Any matter admitted under this rule is conclusively established unless the court on motion permits withdrawal or amendment of the admission. Subject to the provisions of Rule 16 governing amendment of a pre-trial order, the court may permit withdrawal or amendment when the presentation of the merits of the action will be subserved thereby and the party who obtained the admission fails to satisfy the court that withdrawal or amendment will prejudice that party in maintaining the action or defense on the merits. Any admission made by a party under this rule is for the purpose of the pending action only and is not an admission for any other purpose nor may it be used against the party in any other proceeding.

As amended 1948, 1970, 1987.

Rule 37. Failure of Make or Cooperate in Discovery: Sanctions

(a) Motion for Order Compelling Discovery. A party, upon reasonable notice to other parties and all persons affected thereby, may apply for an order compelling discovery as follows:

(1) *Appropriate Court.* An application for an order to a party may be made to the court in which the action is pending, or, on matters relating to a deposition, to the court in the district where the deposition is being taken. An application for an order to a deponent who is not a party shall be made to the court in the district where the deposition is being taking.

(2) *Motion.* If a deponent fails to answer a question propounded or submitted under Rule 30 or 31, or a corporation or other entity fails to make a designation under Rule 30(b) (6) or 31(a), or a party fails to answer an interrogatory submitted under Rule 33, or if a party, in response to a request for inspection submitted under Rule 34, fails to respond that inspection will be permitted as requested or fails to permit inspection as requested, the discovering party may move for an order compelling an answer, or a designation, or an order compelling inspection in accordance with the request. When taking a deposition on oral examination, the proponent of the question may complete or adjourn the examination before applying for an order.

If the court denies the motion in whole or in part, it may make such protective order as it would have been empowered to make on a motion made pursuant to Rule 26(c).

(3) *Evasive or Incomplete Answer.* For purposes of this subdivision an evasive or incomplete answer is to be treated as a failure to answer.

(4) *Award of Expenses of Motion.* If the motion is granted, the court shall, after opportunity for hearing, require the party or deponent whose conduct necessitated the motion or the party or attorney advising such conduct or both of them to pay to the moving party the reasonable expenses incurred in obtaining the order, including attorneys' fees, unless the court finds that the opposition to the motion was substantially justified or that other circumstances make an award of expenses unjust.

If the motion is denied, the court shall, after opportunity for hearing, require the moving party or the attorney advising the motion or both of them to pay to the party or deponent who opposed the motion the reasonable expenses incurred in opposing the motion, including attorney's fees, unless the court finds that the making of the motion was substantially justified or that other circumstances make an award of expenses unjust.

If the motion is granted in part and denied in part, the court may apportion the reasonable expenses incurred in relation to the motion among the parties and persons in a just manner.

(b) Failure to Comply with Order

(1) *Sanctions by Court in District Where Deposition Is Taken.* If a deponent fails to be sworn or to answer a question after being directed to do so by the court in the district in which the deposition is being taken, the failure may be considered a contempt of that court.

(2) *Sanctions by Court in Which Action is Pending.* If a party or an officer, director, or managing agent of a party or a person designated under Rule 30(b)(6) or 31(a) to testify on behalf of a party fails to obey an order to provide or permit discovery, including an order made under subdivision (a) of this rule or Rule 35, or if a party fails to obey an order entered under Rule 26(f), the court in which the action is pending may make such orders in regard to the failure as are just, and among others the following:

(A) An order that the matters regarding which the order was made or any other designated facts shall be taken to be established for the purposes of the action in accordance with the claim of the party obtaining the order;

(B) An order refusing to allow the disobedient party to support or oppose designated claims or defenses, or prohibiting that party from introducing designated matters in evidence;

(C) An order striking out pleadings or parts thereof, or staying further proceedings until the order is obeyed, or dismissing the action or proceeding or any part thereof, or rendering a judgment by default against the disobedient party;

(D) In lieu of any of the foregoing orders or in addition thereto, an order treating as a contempt of court the failure to obey any orders except an order to submit to a physical or mental examination;

(E) Where a party has failed to comply with an order under Rule 35(a) requiring that party to produce another for examination, such order as are listed in paragraphs (A), (B), and (C) of this subdivision, unless the party failing to comply shows that that party is unable to produce such person for examination.

In lieu of any of the foregoing orders or in addition thereto, the court shall require the party failing to obey the order or the attorney advising that party or both to pay the reasonable expenses, including attorney's fees, caused by the failure, unless the court finds that the failure was substantially justified or that other circumstances make an award of expenses unjust.

(c) Expenses on Failure to Admit. If a party fails to admit the genuineness of any document or the truth of any matter as requested under Rule 36, and if the party requesting the admissions thereafter proves the genuineness of the document or the truth of the matter, the requesting party may apply to the

court for an order requiring the other party to pay the reasonable expenses incurred in making that proof, including reasonable attorney's fees. The court shall make the order unless it finds that (1) the request was held objectionable pursuant to Rule 36(a), or (2) the admission sought was of no substantial importance, or (3) the party failing to admit had reasonable ground to believe that the party might prevail on the matter, or (4) there was other good reason for the failure to admit.

(d) Failure of Party to Attend at Own Deposition or Serve

Answers to Interrogatories or Respond to Request for Inspection. If a party or an officer, director, or managing agent of a party or a person designated under Rule 30(b)(6) or 31(a) to testify on behalf of a party fails (1) to appear before the officer who is to take the deposition, after being served with a proper notice, or (2) to serve answers or objections to interrogatories submitted under Rule 33, after proper service of the interrogatories, or (3) to serve a written response to a request for inspection submitted under Rule 34, after proper service of the request, the court in which the action is pending on motion may make such orders in regard to the failure as are just, and among others it may take any action authorized under paragraphs (A), (B), and (C) of subdivision (b)(2) of this rule. In lieu of any order or in addition thereto, the court shall require the party failing to act or the attorney advising that party or both to pay the reasonable expenses, including attorney's fees, caused by the failure, unless the court finds that the failure was substantially justified or that other circumstances make an award of expenses unjust.

The failure to act described in this subdivision may not be excused on the ground that the discovery sought is objectionable unless the party failing to act has applied for a protective order as provided by Rules 26(c).

(e) Subpoena of Person in Foreign Country. Abrogated Apr. 29, 1980, eff. Aug. 1, 1980.

(f) Expenses Against United States. Repealed by P.L. 96-481, eff. Oct. 1, 1981.

(g) Failure to Participate in the Framing of a Discovery Plan. If a party or a party's attorney fails to participate in good faith in the framing of a discovery plan by agreement as is required by Rules 26(f), the court may, after opportunity for hearing, require such party or attorney to pay to any other party the reasonable expenses, including attorney's fees, caused by the failure.

As amended 1949, 1970, 1980, 1981, 1987.

ประวัติผู้เขียน

นางสาววัลภา ละอองสุวรรณ เกิดวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2510 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2532 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2533 เคยทำงานในตำแหน่งทนายความที่สำนักกฎหมายอุดมวัฒนา ในปี พ.ศ. 2533-2536

